

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Nagyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyilttér sora 40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetői osztálya Budapest VII., Erzsébet-körut 41.

POLITIKAI NETILAP

Az engedékenységek politikája.

Kormányunk a nemzetiségi mozgalmakkal szemben eddig gyakorlatilag változtatva, az engedékenység útjára tért. Andrassy és Apponyi közismert rendeletei után nemrég magában a Házban is kifejezésre jutott az az elv, amikor a szinmagyar orvosokat idegen nyelvek megtanulására szorították. Ujabb Apponyi bocsátott ki egy rendeletet, melyben a nemzetiségi vidékeken elhelyezett tanítóképzőkben az illető nyelv részére tanszékeket állított föl. És nemzetiségi körökben beszélnek még arról is, hogy az engedékenység ezekkel betetőzve nincs; ott tudják, hogy Andrassy komolyan olyan tervvel is foglalkozik, mellyel a községek jegyzőkönyvi nyelvétől az illető nép nyelvét fogja megtenni, továbbá, hogy kultuszminiszterünk a jövő tanévben minden gimnáziumban 1—1 nemzetiségi katedrát, sőt magán az egyetemen is tanszéket állít a hazai nemzetiségi nyelvek részére.

Ha ezeknek a híreszteléseknek hitelt nem is adunk, a már eddig kibocsátott rendeletek is elegendők annak megállapítására, hogy a nemzetiségi politikában bizonyos engedékenység, hogy ne mondjuk: megalkuvás észlelhető. Bizonyosnak látszik tehát, hogy itt az igazságos vasszigor eddigi alkalmazásával szemben egészen új, eddig idegen áramlat kerekedett fölül. — Szóval, nemzetiségi politizálásunk lejtőre került. Olyan lejtőre, amelyen a természet törvényei úgy konstruáltattak meg, hogy azon a tehetetlen testeknek csak egyirányú haladása lehetséges.

A kölcsönös megértés politikájának nevezik ezt ma. Mi a kölcsönös

megértést úgy értelmezzük, hogy adassék mód a nemzetiségeknek magyar szellemünk teljes megértésére, fölfogására, de azután vasszigorral követelni tőlük azok tiszteletben tartását, megkövetelni, hogy teljesen azok keretébe illeszkedjenek. Igenis, meg kell értetni velük, hogy a magyar törekvéseken kívül e földön más aspirációknak helye nincs s hogy itt egyedül és tisztára csak a magyar szellem, magyar gondolkodás és a magyar káltura lehet otthon.

A megértésnek azonban azt a módját, mely a magyar álláspont elhagyása mellett a nemzetiségektől csupán annyit követel, hogy ezt a földadást tudomásul vegyék — nem lehet megértésnek nevezni. Még kevésbé kölcsönös megértésnek, mert két ellentétnek olyan közeledése, mely csak az egyik fél álláspontjának elhagyásával jár a másik félnek szigorú makacszkodásával, sőt növekvő követeléseivel szemben, sokkal inkább hasonlít ahhoz, amit mi egyirányú közeledésnek, jobban mondva megalkuvásnak nevezünk.

Lejtőre jutottunk tehát.

Bárhol keressük is ennek okát, keressük bár a nemzetiségi törekvések rohamos előnyomulásában, keressük bár a sokszor halálra ítélt nemzetiségi törvényben gyökerező követelésekben, vagy akár a magyarság hagyományos engedékenységében: végeredményében mégis saját tehetetlenségünk kerekedik fölül, — hogy ezeknek gátat vetni nem voltunk képesek. Meg kell vallanunk, az jellemzett bennünket a múltban s ez a tehetetlenség kezdi érlelni gyümölcsét a jelenben is.

Kérdéstül marad fenn, hogy most már a jövőben hová fog ez vezetni?

Mielőtt fölösleges jóslatokba bo-

csátkoznánk, fölvevessük a „Slovenský Týždeník“ legutóbbi (25.) példányát, az majd fölvilágosít bennünket arról, hogy a nemzetiségek miként vélekednek.

„Mi tudjuk, hogy a kormány eddig tapasztalt engedékenységének nincsen biztos és állandó értéke. Nincsen pedig azért, mert csak felesles akarja megoldani a mi igazságos és természetes követeléseinket, melyek pedig a törvényekben már régen teljes megoldást nyertek. Tudomásul vesszük azonban, hogy a kormány belátta, milyen botor volt eddigi nemzetiségi politikája és hogy most már más irányba kezd evezni. Tudomásul vesszük ezt és ezekben a felesles csinált lépésekben is a mi nemzetiségi igazságunk győzelmét látjuk. Bátorítsan az bennünket, hogy megkezdett utunkon tovább maradjunk. Mi tehát nem szűnünk meg kopogtatni, nem szűnünk meg zavarogni...“

A jövő tiszta képe ez. A nemzetiségi törekvések tüzeire olaj került, magasabban csaptak föl a lángok, fölértek alkotmányunk végső eresztékeihez, nyaldosni kezdik, miután annak egyes részeit elérték és elémésztették már. A mi tehetetlenségünk pedig a lejtőn még közeledni fog hozzája. Azon az uton, amelyre léptünk visszatérés nincs. A természet törvényeit kiforgatni, meghazudtolni nem lehet, tehát közeledni fogunk. És közeledni fogunk tisztán és egyedül mi, mert amint tulnan a követelésekben mértéket tartani soha sem fognak, ugyi mi sem fogjuk tudni megszabni a határt, ahol az engedékenységnek végződnie kell.

És most már fölvethejtük azt a kérdést is, vajjon ez a megalkuvással azonos engedékenység célhoz vezet-e tulajdonképpen? Vajjon re-

Lang M. és Fia

férfi- és női divattáruháza

Túróczzsentsmárton

Valódi Panama-kalapok

Darabja 50 korona

Olasz és angol szalmakalapok nagy választékban!

mélhető-e, hogy ezen az uton ugy fogunk találkozni egykor, mint akik teljes egyetértéssel, szeretettel, kölcsönös ügybuzgalommal kívánnak dolgozni valamely közös cél érdekében? Vajjon elképzelhető-e, hogy a folytonos engedékenység útján meg fogjuk nyerni nemzetiségeinket úgy, hogy azok velünk karöltve munkájának közre az egységes magyar hazájában?

Követeléseiknek — saját bevalásuk szerint — nem lesz határa. Minden újabb engedmény pedig újabb rést üt majd egységünkön, alkotmányunkon, melyek a követelések arányában gyors ütemben csak szaporodni fognak. Találkozhatunk-e mi tehát az egység jegyében valaha? Nem! Sőt az úr hovátovább még nagyobb lesz közöttünk, mit áthidalni csak úgy lesz lehetséges, ha lemondunk nemzeti életünk minden föltételéről, lemondunk nyelvünk fölényéről, nemzeti ideáljainkról, lemondunk évezredes jogainkról egymás után. Ott találkozhatunk, de akkor már nem leszünk „magyar nemzet” többé.

A prágai „Ős” minden hétfőn küllön mellékletet ad, amely tisztára a magyarországi tót mozgalmakkal foglalkozik. Iri mindig tud valamiről, akár van pozitív tárgya, akár nincs. Utóbbi esetben költ, vagy pedig rég elmúlt dolgokat szellőztet, rendszeren úgy,

mintha azok a jelenben történtek volna meg. A dolgok megvilágítását természetesen a cseh-tót egység mécsese szolgáltatta. Ennek pislogó fénye mellett egész jelentéktelen dolgokat lát meg, míg a fontos körülményeket elhallgatja következetesen. Legutóbbi ilyen mellékletében a két keresztény egyházzól elmélkedvén, annak két „kiváló” alakját mutatja föl: *Tomanek káplánt és Hrdličkát* a tótkomlói ág. lelkész. Az előbbt — szerinte — *Párvy* püspök a hozzá boérkezett alaptalan denunciaciókra helyezte át, utóbbt pedig az egyházi törvényszék azért ítélte volna el, mert nevét tót ortografával — *ö-vel* — írja. Így festenek azok az információk, melyekkel tótjaink a külföld Björnsonjait telekiabálják.

A *Národnje Noviny* sajtóságságos módon akkor tartja időszertűnek beszélni a tótok elnyomatásáról, amikor a magyarság nyomja el saját jobb meggyőződését és egymásután kínálja föl nekik az előnyöket a saját rovására. Mit sem akar tudni a tót nyelv tanszékeiről, a községek jkvi nyelvével s mintha mi sem történt volna, siralmasan panasolja el a már ezerszer elpanaszolt képzelt bajokat, hogy nincsen iskolák, a hivatalok üldözik őket, vezető embereiket elcsukják stb. stb. A tárgyilagosságnak ez a különös módj. szintén arra van szánva, hogy a magyarellenes hangulatot ébren tartva, fűntartsa most is, amikor a nép itt-ott a magyarság engedékenységéről már tudomást is szerzett. Ime egy példa arra, hogy az engedékenység csak olaj a tűzre.

Ugyanez a lap 74. számában vezércikk gyanánt leközli *Szöll* Kálmánnak a magyar kulturegyesületek gyűlésén elmondott beszédét. Olvasói — gyomond — a műveltség

olyan magas fokán állanak, hogy meg fogják azt érteni minden hozzáfűződő magyarázat nélkül is. Náluk ugyanis a magasfokú műveltséget a nemzetiségi tagadás fokmérője jelzi. Mindenki művelt, aki velük van és barbár, aki más uton halad. Jól számított. A preparált agyak a belőlük szaggérált magas foku műveltségükkel fogják majd lekritizálni valahol a malom alatt azt a beszédet, amelynek boncolgatásába a Nár. Nov. sem mert hozzáfogni.

Kertész János 1851—1908.

Váratlanul, mindenkit megdöbbenve, jött a rettenetes hír, hogy *Kertész* János, polgári iskolai tanár, a nemeslelkű, a puritán egyszerűségű tanár nincs többé. Idegenben, hová enyhülést, gyógyulást ment keresni, hol a folytonos szellemi munkássággal megrongált idegeit akarta helyreállítani, ott érte őt utól közös végzetünk, mindazoknak nagy lelki bánatára, kiket az ő jószágos lelkének, az ő nemes szívének melegségével és barátságával megajándékozott.

Valóban alig tudjuk elnyomni a forró könyveket, melyeket ennek a nemes szívnek balsorsa, kegyetlen végzete sajtol fájdalomtól lesújtott lelkünkön át szeméinkbe. Siratjuk az elhunytban a kiváló szakembert, kinek áldásos működését harminc éven át tapasztaltuk, siratjuk a nemeslelkű barátot, siratjuk azt a puritán egyszerűséget, mely elütötte a jelen nagyságainak feltűnést kereső, nagyzó barátjaitól, mégis mindenkor lelke érvényesült ott, ahova hivatása állította.

A szív, a lélek adja meg az egyének a sulyt. A többi csak külsőség, ostobaság, mely legfeljebb megteveszthet egyéseket, de álta-

T Á R C A.

Egy magyar cigány.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

Irta: Dugovich Titus.

Hegedülje elnémult. Érzésel teli szive ott nyugszik a szelence sűrű lörncjé által beárnyékolat stüppedő sírhant alatt. Kint a temető dombján. Nyugtalan, dicsőség után szomjazó lelke, mely világrészeken keresztül tűzte, hajtotta, most megfér egy jeltelen, kicsi sírban, mely fölé nem borul senki, hogy a szeretet könyveivel adózzon lassan-lassan feledésbe menő emlékének.

Igy van ez. Ez a cigány sorsa.

Megszakadt szívével együtt hantolják el emléket is. Aki egy életen át annyi forró könyvet csalt síró, zokogó hegedűjével a szemekbe, megkönyezetlenül lépi át az enyészet kapuját.

Aki melegt szive minden érzéseit másokkal megosztani mindenkor kész vala, aki sírt a szomorkodókkal, vigadott a vigadókkal, annak végzete nem kelt bennünk igazi bánatot, nem kelt tartósabb érzést, legfeljebb gyenge szánalmat. De ez sem él a temető kapuján túl. Lám, ilyen az ember!

Szegény, öreg roma!... Szegény Dankó bácsi!... Ez lett a te sorsod is! Holnap már azt sem tudják felőled, hogy ma eltemettünk! Még azok sem, akik csak nemrég

gyönyörködtek hurjaidnak fájó sírásában. Mások meg éppen nem.

Dicsőséged emlékei, melyeket egy életen át annyi gonddal gyűjtöttéssel s melyekre annyira büszke voltál, nem élnek túl elmúlásodat s néhány év múlva már csak megfeketedett fejfájd hirdeti majdan: Itt nyugszik Dankó Ernő.

Hogy ki voltál, mi voltál?... Isten engem... bajosan kap feleletet a kérdezősködő. Legfeljebb a tudákos temető-őr keresztel el majdan *cigányzenésnek*. De ez sem utolsó megkülönböztetés a dániusi eset óta!

Lásd, ezt nevezzük, mi egyszerű emberek, hálának. A költők pedig: az emberi szívek legnemesebb virágjának. Ugy-e, szép virág?

Hej, pedig, édes öregem, a te szíved, a te bolondos cigány-ambicióid más elismerés után vágyott! — Midőn szállóvárosodból, a kies *Batyó*ba utra keltél, saját érvényesüléssel mellett az a nemes cél is lelkesített, hogy dicsőséget szerezz a magyar nótának. A gyönyört, érzelmekkel teli magyar nótának. És szerzedtél is. Nyomatatásos tanubizonyosságait ideadtad nekem, hogy koszorut fonjak belőlük egyszerűen faragott keresztredre.

— Ennyit megérdemlek, tekintetes uram! Ha másért nem, a magyarságomért! Bejártam a nagy Németországot, muzsikáltam Páris fényes szalonjaiban, játszottam az angol király előtt, de az arany csengésénél — pedig jól esett ez is — szívesebben hallottam, ha megdicsérte egy-egy nagyuri dáma a nótá-

mat. Az én kedves magyar nótáimat.

Ebben igazsa is volt. Máskép alig kellett volna utolsó napjait, mint valami utcai muzsikusknak, könyöröadóományokból tengetnie.

Mennyi nemes érzés, mekkora hazaszeretet fér el egy ily hányt-vetett, egyszerű lélekben? Szinte hihetetlen, de így van! A csiszolatlan szívekben él a hamisítatlan érzés a maga tiszta valóságában. A maga erejében. Ezeknek megnyilatkozása őszinte. Azért becsillendő is. Dankó bácsi nem dicselkedett, hanem igazat mondott. A magyar nótá sikerében valóban szeretett hazája dicsőségét látta.

Szívesen elbeszélgetett külföldi tartózkodásáról. Kalandjait azonban diszkrétan agyonhallgatta. Ebben az irányban is küllön ember volt sok másoknál. Pedig az emlékei között hátrahagyott névjegyek, száradt rózsabimbók, színehagyott szegfűk de sokat mesélhetnének a rég elmúltról. Hagyjuk, ne bolygassuk őket.

Egyre azonban sokat tartott, vagy a még mulatozás közben is fukar párisi Rotschildot becsapta.

— Rotschild vacsorát adott egyik előkelő párisi étteremben. Vacsora közben az én bandám játszott az úri társaságnak. Elmult éjfélt, elmult egy óra is, de nekünk csak nem akart tálnai a fehérkötényes pincérek közül egyik sem. Pedig a bendőnk ugyancsak korgott már.

— Na — mondom a pincérnek, — hát velünk mi lesz?

lános becsülést nem terem!

Ezt tartotta ő is, míg köztünk élt. Ez irányította cselekvését, egész életét. És ezért siratjuk ma annyian gyászos életét.

Egy ember költözött el köztünk ismét, — egy igaz ember — kinek ellenségei nem valának, kit csak tisztelni, becsülni, szeretni tanultunk mindnyájan, kiket vele a sors összehozott. Szinte közmondásos szerénység-gel viseltetett még legbensőbb, legmeghittebb barátaival szemben is. Soha senkit meg nem bántott, akik pedig mégis őt bánthatták volna, azok elől egyszerűen kitért s úgy azok közé a kevesek közé tartozott, kiket az élet apró-cseprő kellemetlenségei soha nem bántottak.

*

Közel 30 évet töltött köztünk. Mint tanító, mint nevelő közbecsülésben állott mindenki előtt. Tudása párosulva szívóságával azok közé emelte őt tanítványai szemében, kiket elfeledni nem szoktak soha, kiknek emléket kitűrhethetetlenül őrzik meg hálás tanítványai életük végéig.

A rendes iskolai foglalkozáson kívül, — veleszületett szorgalmánál fogva — a festéssel is sikerrel foglalkozott. Vármegyénk nagyterme számára megfestette Radvánszky báró, és idb. Justh György arcképét, melyeknek precíz kiviteléről kiváló festők és szakértők teljes elismeréssel nyilatkoztak.

A közélet egyes viszonylataiban azonban nem igen vett részt. Szabad idejét teljesen családjának szentelte, melyet imádásig szeretett.

Egy idő óta azonban betegeskedni kezdett. Munkában tufteszített idegei lassanként felmondták a szolgálatot. Betegsége a legutóbbi időkben aztán teljesen rosszra fordult. Aggodó családjá szanatoriumba vitte őt Pozsonyba.

— A rendelésnél nem volt kikötve az önk részére vacsora. A báró nem intézkedett.

— Milliom láncosadtát, én pedig éhes gyomorral nem muzsikálok. Punktum!

Az egyik kontrásnak azonban, ki már hosszabb idő óta Párisban lakott s franciául is kitünően tudott, jó eszméje támadt. Megleste az intézőt, hogy melyik telefontól beszélget a konyhával. Azután ő állt a telefon elé s a báró nevében huszonnégy személyre szóló vacsorát s megfelelő számban pezsgőt rendelt.

Alig félóra múlva egy kisebb oldalteremben már az asztalon is volt a vacsora. Éppen javában falatoztunk, mikor a báró mérgesen berontott közibénk, hogy mi lesz már a muzsikálással?

— Könyörgöm állassan, báró ur, méltóságod vacsorát rendelt számunkra, hát köszönettel eltogyasztjuk...

— Én? Én? ... — ijedezett a báró, de restellte azt mondani, hogy nem rendelt.

De nem is bánta meg a vacsoráját, mert úgy még aligha muzsikált ennek az urnak valaki, mint a Dankó Ernő bandája.

Szegény Dankó Ernő, ma már csendes ember vagy. Sirod körül csak a csendes esti fuvalom játszik a temető virágaival, elsgva nekik azokat az andalító, gyönyörű magyar nótákat, melyeket vonód érintése csalt ki a száraz fa kifeszített hurjaiból.

Aludjál békecsöngésben!...

Innét ragadta el őt a kérhetetlen halál a folyó hó 22-én.

*

A polgári iskola igazgatósága a halál-híre rögtön kiüzte a gyászlobogót az állami iskolák épületére a tanári tisztelet pedig a következő gyászjelentést adta ki a megboldogultról:

A turóczzsentsmároni állami polgári iskola tantesztülete fájdalommal telt szívvel jelenti szeretett kartársának Kertész János polgári iskolai tanárnak Pozsonyban 1908. évi június hó 22-én, életének 57-ik, buzgó tanári működésének 28-ik évében történt gyászos elhunytát. Béke poraira. Áldás emlékére. Turóczzsentsmárton, 1908. évi június hó 22-én.

Temetése a mult hét szerdáján volt, Pozsonyban, melyre a polgári iskolai tantesztület képviselőiben Boldis Ignác igazgató, Krompaszky Ede, Uruski Aranka és Granatér Elza tanárok utaztak le.

A magyar iparművészet népszerűsítése.

A legújabb idők szociális átalakulásai a művészet lényegében is változásokat okoztak s módosították azt. Az egyre nagyobb tért hódító demokratikus fel fogás egyik fontos következménye, hogy a művészet mintegy elhagyva ridög piederstájlját, lemegy a nyitászó, kenyerért küzködő hétköznapi emberek közé, gyakorlativá és hozzáférhetővé lesz mindenki számára s utjában ott hagyja nyomát nemcsak a butoron, ruhán és lakáson, de az emberek lelken is. A szép, mely ugys mindig anyaghoz köve jelenik meg, elindult, hogy meghódítsa a társadalmat s életet lopjon az eddig halottnak hitt dolgokba, melyek bennünket körülvesznek. Ezekkel az intenciókkal vitték bele lelkes és mélyen érző művészek a művészetet az iparba, hogy minden, ami kezünk ügyébe esik, amin szemünk naponta megpihen, szóval ami keretét képezi életünknek, ne csak tőlünk üggetlen stáffe legyen, hanem a gondolatunkhoz és érzésünkhez tartozó, velünk összetűgő élő valami, amiben megérezzük lelkünk egy-egy mosolygó rezdülését, amiből ismerős, otthonos érzések áradjanak felénk.

Nálunk az Iparművészeti Társulat vállalkozott erre a nemcsak művészi, de nagy kulturmissiót is teljesítő nemes munkára. Évek óta tarja már fön a legintimebb kapcsolatot iparunkkal s hogy milyen eredménnyel, dokumentálta legufóbb a milanoi nemzetközi kiállítás, melyen a magyar iparművészetnek vezető szerep jutott. Páradásgot és áldozatot nem kimélve iparkodik iparunk minden ágát művészi nívóra emelni s alig két évtized alatt a zománc és fémművéség, csipke és textilipar, butorkészítés, mozaik kerámia és üvegfestés terén nemcsak egy félszázad mulasztását pótolta, de a külfölddel szemben is versenyképessé fejlesztette művészi iparunkat.

Iparosaink és tervező művészeink közt szoros kontaktust teremtett. Pályadíjakat tűz ki művészi munkák tervezésére s elkészítésére; kiállításokat rendez, melyekkel főlérszti a nagyközönség érdeklődését és nemesíti ízlését. A gyáripár termékein is látszik

már nemesítő hatása s ez annál inkább fontosabb, mert nálunk a gyáripár olesóságával egészséges és virágzó kézműipart őlt meg. Népművészetünk igazi kincsének megmentésére vállalkozik ezzel az Iparművészeti Társulat, annak a népművészetnek megmentésére, melynek alkotásait a legfejlettebb nyugoti művészet is megcsodálta. Folyóirataiban és kiállításain számtalanszor találkoznak magyar művészi motívumokkal, melyeknek csirája onnan indult ki a nép lokekéből. Ezt a népművészetet akarja kulturképpé növelni s ennek felkutatására és összegyűjtésére fölkeresi a legfejlettebb zugokat is.

A magyar közönség pedig — melynek lelke mindenkor nyitva van a becsületes és komoly művészi törekvések előtt — hamarosan megértette az Iparművészeti Társulat intencióit. Szeretettel keresi föl a kiállításokat s kezdi becsülni és ízléssé tenni otthonát. Átlátta és méltányolja a nagy igazságot, mely az őszinteségekben és egyszerűségekben rejlik: a ta és gipsz ne hazudjon bronzot vagy márványt, érvényestüljön az anyag mindenkor a maga valóságában, legyen vége az imitációk hazugságának. Nagy szociális elv rejlik e mögött. Megtanulja a közönség, hogy nemcsak a gazdagok bronzokkal és márványokkal teletömött lakása, hanem mindig megértéssel és ízléssel alkalmazott fénytelés lehet művészi, de egy két fényfőből ízlésesen összeállított butorról, egy két egyszerű ornamenssel s stílusos szönyeggel, a legszegényebb ember is művészi otthon teremthet magának. Az bizonyos, hogy ma még a tervezett butor drágább valamivel tucatszámra készülté, de ha a közönség nem riad vissza, úgy ez is rövidesen elmúlik. Az Iparművészeti Társulat legjobb műparosainkkal s legjelesebb ipari tervezőinkkel áll összeköttetésben s a magyar ipar ilyen módon való partolásában méltán elvárhatja a közönség támogató kézszerítését.

Hogy a közönség mennél szélesebb rétegekben elterjedjen minden művészi alkotás iránti fogékonyág és szeretet, arról különösen az által gondoskodik a Magyar Iparművészeti Társulat, hogy tagjai sorába veszi fel azokat, kik anyagi és erkölcsi erővel kívánják szolgálni a magyar iparművészet ügyét. A csekély tagsági díj — évi 10 korona — fejében a Társulat tagjainak nemcsak magas művészi és irodalmi színvonalon álló, gyönyörű kiállítású folyóiratot ad, hanem tagjai ingyen látogathatják a Társulat kiállításait s részt vesznek a sorsoláson, melyet a kiállítás vásárolt tárgyakból rendeznek, végül kedvezményes áron kapják a társulati kiadványokat. Ugyanily jogokat élveznek az alapító tagok is, kik a Társulat céljaira egyszerűs mindenkorra legalább 200 koronát adományoznak. Mennél többen lépnek be a Társulat körébe, annál könnyebben lesz megvalósítva a cél: a magyar iparművészet fejlesztése és terjesztése.

A Társulat, hogy a művelt magyar közönséget maga körül csoportosítsa, most taggyűjtési akciót indított és megbízottait szétküldi az egész országba, hogy a Társulat részére megnyerjék mindazokat, akik művészi törekvéseink iránt érdeklődnek. A Társulat bizalommal fordul a magyar társadalomhoz és kéri, hogy megbízottait fogadja szívesen és munkájukban legyen segítségükre.

Két tanító ünneplése.

30 év figyelemre méltó hosszú idő bármilyen pályán eltöltött életben is, de a tanítói rögös, fárasztó uton járnai 30 esztendőig már nemcsak figyelemre, hanem tiszteletre méltó jelenség is olyan helyen, ahol a tanítás és nevelés a magyarság érdekében való munkálkodással, a magyar nyelv és szellem terjesztésével azonos.

E hó 24-én nagyszámu közönség gyűlt össze a ruttkai állami iskola udvarán, hogy ott a magyar kultúra két ösfajzi napszámának elismerését bemutassa. *Rakitta* Samu igazgató és *Brix* Sándor voltak az ünneplettek. Előbbi 32 évi tanítói működéséből 25 évet töltött Ruttkán, egész generációt nevelvén föl maga körül, szívben, lélekben, gondolkodásban magyart, utóbbi öt különböző helyen ugyan, de mindentűt egyformán terjesztette az igét, mely a nyelvben is egyseges nemzeti állam kiépítéséhez vezet.

Sűrű sorokban helyezkedett el a közönség a díszes emelvény két oldalának hosszában, közöttük *Beniczky* Kálmán alispán, dr. *Künztler* Károly kir. tanfelügyelő, *Saager* kisd. vasuti főfelügyelő, *Komora* János főesperes, a ruttkai vasuti állomás tisztikara majd teljes számban és sokan mások, akik a tanítói munkásságot megbecsülték jötték.

Feltűnő volt, hogy éppen a tanítói kar volt szegényesen képviselve. Némi visszatekintést is kellett, hogy a tanítói érdemek elismerésében éppen az a testület fukarkodik így, mely az ünneplettekben csak önmagát ünnepelte volna tulajdonképen.

Az ünnep első szónoka *Paulinyi* Gábor állami elemi iskolai tanító volt, aki a megjelent közönséget melegen üdvözlővén, rátért a nap fontosságának vázolására s ezzel kapcsolatban a két ünnepléte érdemeinek felsorolására. — Targyilagos beszédje végén áldást kért további működésükre.

Majd dr. *Künztler* Károly emelkedett szólásra.

— Ha — ugymond — a jól végzett munka díját megédesíti az elismerés, ugy az nem maradhat el itt sem, ahol 30 évi lelkiismeretes, buzgó és eredményes munkásságot látunk. Beszél a kinttétésről, mely az ünneplettek a közönség részéről ma éri és arról, hogy viszont sikeres munkájuk milyen bő forrása annak a kinttétésnek, elismerésnek, melynek adóját idehozták. A maga részéről is szívesen ad kifejezést elismerésének és azon kívánságának, hogy ezt a szeretetet és becsülést, amivel ma különösen találkoznak, soká élvezhessék még.

Ruttkai község részéről *Hajdu* János bíró emlékeztet meg az ünneplettek érdemeiről és megköszönte működésüket. Ugyanakkor a község által felajánlott jutalmakat is átnyújtja. Volt tanítványaik nevében *Tolnai* Béla mondott üdvözlő beszédet. Nem a pusztán szokásnak hódol — ugymond — hanem a hála és köszönet parancsának engedelmességgel csupán, amikor szeretett két tanítóját ez alkalommal üdvözi. Megköszöni vezetésüket, tanításukat, szeretetüket s biztosítja őket, hogy az általuk elhittet mag a szeretet és hazafias erények magva az ő és iskolatársai szívéből soha ki nem vesznek.

Saager Ferenc gondnoksági elnök rövid üdvözlőbeszéd kíséretében átadja a Kassa—Oderbergi vasutársaság emléktárgyait. Rakit-

tának egy díszes arany és ezüst babékoszorút, ezüst dohányszalvétát és *Brix* Sándornak egy nehéz aranyórát láncol.

A két jubilás külön-külön megköszönte még az elismerésnek ilyen impozáns megnyilatkozását s utána a „Szózat“ elénekülésével s az ünneptek lelkes éljenzésével az ünnepléte véget ért. Külön meg kell emlékeznünk az iskolai gyermekek énekkaráról és *Paulinyi* Gábor énektanítóról. A teljesen összejucengő 3 szólamu szép ének nagyban hozzájárult az ünnepi hangulat emeléséhez.

Az ünnepléte 100 terítékű bankett követte. Az első felköszöntőt *Vizváry* Ferenc ruttkai állami tanító mondotta dr. *Künztler* Károly kir. tanfelügyelőre, mint a tanítók nagyra-becsült és szeretett vezérére. *Paulinyi* Gábor üdvözölte a vendégeket. *Reichmann* Sándor az iskolai gondnokságra s annak elnökére: *Saager* Ferencre. Majd *Beck* Jolán tanítónő mondott szellemes, tapraesett köszöntőt a *Rakitta* párra. Felolvasták még a beérkezett táviratokat. Közülük ruttkai *Ráth* Péter kisd. igazgatóé és *Pávay* Endréé. A társaság nagy része a késő esti órákig együtt maradt.

Előfizetési felhívás!

Tisztelettel felkérjük a t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük március végével lejárt, szíveskedjenek azt mielőbb megújítani.

Azon t. előfizetőinket, kik előfizetésükkel hátraleéban vannak, ezuttal is tisztelettel kérjük, hogy hátraleékaikat kiadóhivatalunkba mielőbb eljuttatni szíveskedjenek.

A „Felvidéki Híradó“ előfizetési ára:

Egész évre — — — — — 8 kor.
Fél évre — — — — — 4 „

A kiadóhivatal.

H I R E K.

Színészet. *Szabados* László, a felsőmagyarországi színikerület igazgatója, kinek társulata jelenleg Rózsahegyen működik, az elmúlt napokban városunkban járt, hogy a színiévad megnyitásához, illetve bejelentéséhez is szükséges intézkedéseket is megtegye. Mint értesülünk, az igazgató társulatával július hó 2-án szándékozik megkezdni az előadásokat az állami iskolák tornacsarnokában. — Társutata a legjobb erőkből van szervezve, műsorát pedig a színi irodalom legújabb és válogatott termékeiből állította össze. A társulat saját zenekarral rendelkezik. A idei szezon műsorából megemlítjük a következőket: „Varázskeringő“, „A dollárkirálynő“, „A bálkirálynő“, „Tüskerózsa“, „A császár katonája“, „A helyreasszony“, „Josette kisasszony a feleségem“, „A tanítónő“. *Szabados* színigazgatót már arról az oldaláról ismeri közönségünk, hogy minden törekvése oda irányul, hogy jót, szépet, élvezeteseget és nemeset produkáljon s meg va-

gyunk győződve, hogy *Szabados* eme törekvéseit közönségünk viszont azzal fogja honorálni, hogy tőle telhetőleg támogatni fogja *Szabadosékban* a magyar színészet szent ügyét. Az előleges színi jelentéseket az igazgató már szétküldte.

Személyi hírek. *Rakovszky* István, az állami számvevőszék elnöke, több heti tartózkodásra Rákóra érkezett.

Hivatalvizsgálat. *Boleman* Lajos dr. törvényszéki elnök, *Skultéty* István kir. ügyész kíséretében az elmúlt hétén a helybeli kir. járásbírószágot vizsgálta meg s a járásbírószágot vezetőjének a tapasztalt rend felett teljes megelégedését nyilatkoztatta.

Áthelyezés. A földmíveléstügyi m. kir. miniszter *Csanády* Béla zivóváraljai képzőintézetű gazdasági tanárt a győri katólikus tanítóképzőintézetbe helyezte át. Az így megfreesedett állásra pedig *Végh* László gazdasági szaktanárt nevezte ki *Paliésról*. *Csanády* Béla távozását őszintén sajnáljuk, mert e gazdasági tanár a legodaadóbb lelkiismeretességgel fogott hozzá ama teendői teljesítéséhez, melyeket állása vállára rótt s így hihetőleg rövid időn belül igen szép eredményeket mutathatott volna fel vármegyénk mezőgazdasági fejlesztését illetően.

Érettségi. A helybeli felső kereskedelmi iskolában az érettségi vizsgálatok, mint már jeleztük, a folyó hó 22-én tartattak meg. A vizsgálatra jelentkező ifjak, szám szerint 18-an, mind sikeresen állták meg helyüket. Este az érettségiizett fiatalok a tanári kar tiszteletére közvacsorát rendeztek, melyen a miniszteri biztosok is részt vettek. Vacsora közben a fiatalok igen szép felköszöntőkkel ünneplétek volt tanáraikat. A sikertűlt közvacsorának csak a hajnali órák vetettek véget.

Husz év óta alispán. E cím alatt a *Vágyölgyi Lapok* következők emlékezik meg vármegyénk alispánjáról: E hó 14-én múlt el husz éve annak, hogy *Beniczky* Kálmán turóczi megyei alispánt első ízben választották meg ezen állásra, melyet valamikor apja és számos őse is betöltött. Egyike a legeredetibb felvidéki magyar uraknak ez az alispán, valószínűs kurucgenerálisnak néznék az ember, amikor ünnepies alkalmakkor kiscsúmban, dolmányban és arasznyi széles kuszardjával megjelen; még a ránc szántoitta arca, komor nézése is kurucos, vészitjósól, habár sem haragudni, sem gyűlölni nem tud. Kivén persze a hazafiatlan pánszlavokat, akiknek ő valószínűs réme abban a kis vármegyében, ahol a tót tulzók *Mekkája* fekszik és a vajdájuk él, de zöld ágra vergődni nem tudnak, pedig ugyancsak ágaskodnak, amikor valami választás van. Legutóbb még *Mártonban* is megbuktak a törvényhatósági bizottsági választáson, *Kostyánban*, ahol kuriája, birtoka van az alispánnak s ahol 25 éves korában először választották meg törvényhatósági bizottsági tagnak, következetesen választanak tót érzelmű bizottsági tagokat a választók, de ugyancsak következetesen meg is semmisítik a választást. Aighaneim országos szegénynek tekintti az alispán, hogy az ő ősi fészket holmi hurbanista képviselője a vármegye székházán, ahol — fájdalom, — már évtizedek óta tótul povelálnak az inkarnátus tót ügyvédek és egyéb kintűnőségek. A darabont *Köcsön* főispánsága

idejében Beniczky Kálmán lemondott az alispáni állásról, miután előbb palam publice vonakodott Köcsönnek átengedni az elnöki széket a megyei közgyűlésen, mivel őt főispánnak el nem ismerté. Az ilyenfajta alispánt és kemény embert természetesen a Kaffka járás sem ijeshette meg valami nagyon, noha neki is bőven kijutott ebből a kétéb jóból. Persze Kaffkák megfellebbeztek arról, hogy Beniczkynek más és jóval fontosabb feladata is van Turóc vármegyében, mint az aktagyártás, meg a pénztárrovcancelás, ami az ő természetével, egész lényével amugy is ellenkezik, s szívesen még az állásától is megfosztották volna a terpeszkedő bürokratizmus megsértése miatt. Alig hogy véget ért a fogyelemi vizsgálat, tisztújítás volt a vármegyén, amelynek közönsége azzal felelt Kaffkákknak, hogy lelkes közfelkiáltással újra teltette az alispáni székre Beniczky Kálmánt. Neki köszönhető Turóc megye, hogy 27 év óta magyar lapja is van és hogy egy magyar nyomda, amelyet jóformán a saját költségén létesített az alispán, sikerrel versenyzik az ottani nagy tót részvénytanyomdával. Egy ily rövid megemlékezés keretében bajos mindent elmondani, ami Turóc megye részint népszert, részint népszertelen (a tót tulajdon) bővebb jellemzésére szolgálhatna; így hát azzal a kívánsággal fejezzük be közleményünket, vajha az immár közel 60 éves turóczi alispán még sokáig tölthetné be azt a diszes állást, amelyben a vármegyének s közvetve a hazának is annyi sok hazafias szolgálatot tett!

Nyári mulatságok. A turóczi szentmártoni magyar férfi-daloskor június hó 29-én, azaz holnap délután, a „Sztiránya“ nevű erdő részben, zászlóalapja javára nyári mulatságot rendez, mely kedvezőtlen időjárás esetén július 12-én tartatik meg. Belépődíj személyenként 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. — A *priekopai önkéntes tűzoltó-egylet* ma 28-án a Jedloviny erdőben nyári táncmulatságot tart. Belépődíj tetszés szerint. A rutkai főmihelyi zenekar szolgálhatja a zenét.

Jégeső. A folyó hó 22-én délután Znióvárjalja és Szlován község felett irtózatoss vihar vonult át, miközben a leszakadó jégeső a szépen fejlődő és szép reményekre jogosító vetéseket néhol teljesen tönkretette. A jégeres által okozott károk igen jelentékenyek.

Iskolavizsgálat. Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy a vármegye közigazgatási bizottsága Beniczky Kálmán alispán elnöke mellett Boldis Ignác és Dugovich Titus bizottsági tagokat küldte ki a szucsányi iskola megvizsgálására, főleg pedig annak megállapítására, hogy a magyar nyelv tanításában tényleg oly nagy-e az elmaradottság, mint azt a kir. tanfelügyelő jelentésében jelezte. A vizsgálaton megjelent gyermekeket Boldis Ignác felső kereskedelmi iskolai igazgató vette szakszertű vizsgálat alá. A vizsgálaton jelen volt Hodzsa János evangélikus lelkész, valamint az egyház kurátora is. A vizsgálat eredményéről Boldis Ignác tesz szakszertű jelentést a vármegye közigazgatási bizottságának.

Padlástolvajok. Buróvinc János turáni lakos padlásáról Denikát Zsuzsi és Szűcs Zsuzsi ugyancsak turáni lakosok tetemes értékű füstölhust loptak el a folyó hó 24-én. A tolvajok a háztétlen kibontott lyukon másztak be a padlásra.

A zongoravizsga, melyről mult számunkban is hirt adtunk f. hó 28-án (vasárnap) d. u. fél 6 órakor tartatik meg a tornateremben, de csupán a kezdő növendékekkel.

Romlott hus mindenfelé. A vármegye közönségének folyó évi június hó 15-én tartott közgyűlésében hozott ama határozata értelmében, hogy az alispán a vármegyei belső mézszárszékkeket s ételmentek eladásával foglalkozó kereskedéseket vizsgálta meg: már a mult héten kiszállt Rakovszky Iván dr. aljegyző és Boleman János dr. megyei főorvos, s alapos vizsgálat alá vették az élelmickek eladásával foglalkozó üzleteket. Ez alkalommal Ruttkán egyik hentesüzletben nagyobb mennyiségű romlott húst találtak, melynek megsemmisítését azonnal elrendelték. Ez azonban nem elég! Az ily gyalázatos üzelmek felfedése után magának a közigazgatási hatóságnak oly büntetéssel kell sújtania a lelketlen tulajdonost, hogy egyszer s mindenkorra elmenjen a kedve, a polgárok egészségével üzérkedni. E hírrel kapcsolatosan megemlíthetjük, hogy a mult számunkban — a közgyűlésről szóló referendánkban említett mézszárszékke közt, *Kianicsko* Bohus helybeli hentes üzletét nem értettük, mert nála a vizsgálatot teljesítő bizottság tényleg mindent a legnagyobb rendben és tisztaságban talált.

Uhersko Slovensko. Egyik helybeli úri leány, ki egy nemzetiségi képviselő nővére, kint járt Csehországban művészi köruton. Ez a kisasszony hazaküldtven podgyászát, Turóc-szentmártont Uhersko Slovenskoba helyezi. Mi az az Uhersko Slovensko? Ily földrészt sem 6, sem 11 nem ismerünk. Csodáljuk a magyar államvasutat, hogy ily címzettel bármit is kézbesít.

Vesztett kutya a vidéken. Nagycsepényből írja tudósítónk a következőket: *Kontsek* Dávid dvoreci lakos észrevette, hogy az udvaron levő kutyája gyanusan viselkedik. Rögtön bement vadászfegyveréért, hogy az ebet ártalmatlanná tegye. Eközben azonban a kutyán teljes mértékben kitört a veszettség s előbb az udvaron dolgozó kocsinak, később pedig magának a gazdának rontott, ki csak nagynehezen tudta a kutyát ártalmatlanná tenni. — Tudósítónk megjegyzi, hogy a felső járásban több helyen mutatkoztak veszett ebek.

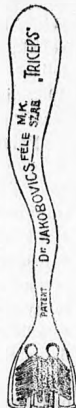
Eltűnt tanonc. Barancsek Zsuzsi lazáni lakos bejelentette a helybeli fősolgabírói hivatalnál, hogy János nevű fia, ki Baranik Ferenc jahodniki lakosnál, mint rézműves tanonc volt alkalmazva, még május hó 3-án eltávozott mesterétől s azóta nyoma veszett. A tanonc 15 éves. Termete közép. Arca kerek és szeplős. Szeme barna. Haja és szemöldöke barna. Eltűnésakor sűrű kabátot és fekete nadrágot viselt.

Állandó raktárt tart eredeti Singer- és valódi Dürkopp-féle varrógépekből *Suehla János* jóhírű turóc-szentmártoni kárpitos és butorraktáros. — Ugyanitt kaphatók valódi háló és pallasider ebédő butorok is, még pedig meglepő olcsó árban és szolid kiszolgálás mellett. Nevezett raktára — minden vásárlási kényszer nélkül — bárki által megtekinthető.

A liment. Oapsiol comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszertű háziészertű léit, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, eszúznál stb.-nél a Liniment-

tel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkóránál, minő: a kolera és hányóhasfolyás az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziészertű jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és úgyben: 480 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona, a legtöbb gyógyszerüzletben kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre és a Richter cégjegyzésre ügyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

A fogak tisztántalanságából származó minden bajokat megelőzhetünk e háromfogú fogkefével, mely kényszerít bennünket, hogy mind a három fogfelület egyaránt, egyformán és alaposan keféljük és így kényszerít arra is, hogy mindent, különösen a hátsó fogak belfelületeiről, eltávolítsuk a rothadó és ételmaradványokat és az azokon tenyésző baktériumokat. Az áru szétküldése fél, egész vagy több tucatonként, papírdobozban eszközöltetik. Próbaminták darabonként is kaphatók a rendszer ár: 1.50 korona beküldése mellett dr. *Jakovovic* Móránl Znióvárjalja és minden gyógyszerárban.

Kitűnő anyagból készült

olcsó

sírkövek

kaphatók

STEINER LAJOS

árulgyűnkségében

Turóc-szentmárton.

Javitások és el-
évült sírkövelir-
tok kijavitatnak.

Levélbeli meg-
várasra jövek!

ISKOLAI ÜGYEK.

Hivatalos rész.

863. sz. Turóc vármegye kir. tanfelügyelő-
lösege.

Valamennyi iskolai tanító illetve igazgató tanítónak.

Hivatkozással a Néptanító Lapja 1906. évi 34. számában megjelent 53201/1906. sz. miniszteri rendeletre felhívom, hogy 8 nap alatt kimerítő jelentését a következőkre nézve multhatatlanul terjessze b.

1. Belépett-e a Magyar Gazdaszövetségbe.
2. Járátja-e a Szövetkezés és Magyar Gazdák Szemleje című lapot.
3. Támogatta-e ezen szövetség intencióit?
4. Létesített-e a községben Gazdaszövetkezetet avagy gazdakört?
5. Népkönyvtár létesült-e a községben?
6. Tartott-e azokra vonatkozólag népszertű felolvasásokat?

Végül pedig említse fel azokat az okokat, — miért nem felelt meg a fentieknek, — s hogy ezen eszmék megvalósítására lesz e a jövőben kilátás.

Turócszentmárton, 1908. június 23.

Dr. Künzler Károly, s. k.
kir. tanfelügyelő.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok a tanügybarátok, közeli s távoli kartársak, kik 30 éves tanítói működésünk alkalmából rendezett jubileumon megjelenni avagy másképp is jó kívánataikat kifejezni s így minket megtisztelni és az unnepest fényét emelni s annyi évi munkásságunkat méltányolni szivesek voltak, fogadják ez uton is hálás s tiszteletteljes köszönetnyilvánítását. Ruttká, 1908. június 24-én hazafias mély tisztelettel Rakitta Samu és Bria Sándor állami tanítók.

Felvétel leánynevelő intézetbe Győrött.

A győri szt. Orsolya rendi leányinternátus egy új kétemeletes házzal nagyobbodott, ezen leánynevelő intézetre felhívjuk a szülők érdeklődését. Hazánk egyik előkelő kulturárosában már régen a legjobb hírnévnek örvend az Orsolya apácák vezetése alatt álló leányinternátus, az ellátás olcsósága folytán is különösen keresett intézet. Iskolái: ovoda, 6 osztályú elemi, polgári leányiskola 4 osztályal: felsőbb kézimunka tanfolyam külön osztállyal, a fehérnemű és ruha varrásra, francia-, angol- és német nyelvi tanfolyam, zene: zongora és hegedű tanfolyam. — Az internátusba felvételnek ezen kívül, akik az állami tanítóképző és a kereskedelmi tanfolyam növendékei, vagy pusztán valamelyik nyelvi vagy zenei tanfolyamra jelentkeznek. A teljes eltartási díj egész évre 400 korona, mely összeg négy egyenlő részben fizetendő. Ezen összegben bennfoglaltatik minden, ami az eltartással összefügg. Szegényebb sorsu növendékek némi kedvezményért folyamodhatnak. — Az intézetnek van csinos kertje, tennis- és korcsolapályával, fűrdőszobái, a háló- és lakótermek, valamint egész berendezése a kor minden kívánalmainak megfelelnek. Ismételt felhívjuk a szülők figyelmét ezen intézetre. Felvilágosítást és tájékoztatást szívesen küld az igazgatóság: Győr, Orsolyák Zárdája címen.

KÖZGAZDASÁG.

Állami munkásházak. A kormány a nyár derekán szociálpolitikát csinál és ezzel igyekszik a pihenésre vágyó képviselőket további munkára ösztönözni. Mert vajjon ki ne dolgoznék szívesen a 32 fokos hőségben is azért, hogy a fővárosban az uralkodó lakásdrágaság némileg esőkkentessék és hogy a munkásosztálynak eggyel kevesebb legyen a panasza. Ezt célozza *Wekerle* miniszterelnök a fővárosban építendő munkásházáról szóló törvényjavaslata, mely célra a kormány 12 millió koronát kér a felhatalmazást arra, hogy ez összeget 4%-os korona értékre szóló adómentes járadékkötvények kibocsátása útján szereze be. A kölcsön a munkásházak jóvedelméből lesz visszafizetendő. Az állami munkásházak részint Kispest határában négyszögletként 6 és fél koronával már megvásárolt, 432.000 négyszögletnyi területet képező Sárkány-féle telken részint X. kerületben, az Óhegyen megvásárolandó 210.000 négy-

szögletnyi területen építettek fel. A házak egyszerű épületek lesznek 2—2 szobás lakásokkal, melyek elsősorban az állami tiszteletesek, másodsorban a magán-vállalatok munkásainak 120—150 korona évi bérrel adtnak ki. A lakásokhoz kis kertek is fognak tartozni, konyhavetemény- és gyümölcsök termelése céljára. Az indokolás szerint a telepeken mintegy 6—10 ezer munkásalád lesz elhelyezhető. A kormány és a törvényhozás ismét csak a főváros érdekében hoz áldozatot, míg a vidéki városok hasonló bajait orrosolatlanul hagyja. Mert nemcsak Budapesten kevés és drága a lakás, hanem mindazokban a nagyobb vidéki városokban is, melyek ipari centrumok képeznek, vasuti gőcempontok, vagy melyekben a kormány nagy személyzett állami hivatalokat helyezett el. Ezek a városok illetve azok nagy lakbért fizető lakosai szintén joggal megkövetelhetik, hogy ami Budapesten megadottak, az nekik is adassék meg. A kormány tehát, midőn e tételre kezdeményezőleg kilépett, a vidéki nagyobb városok részéről élénk ostromnak lesz kitéve és kénytelen lesz tervszerűen a jogosult vidéki igényeket is kielégíteni.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM ÉS SZÁJVIZ ★

Kitünő fagyalt és jegeskávé,

teavajból készült sütemény, édes italok, jégen hűtött palacksőr és palackbor

Reiszkup Ferenc
cukrászdájában Ruttkán
(az állami iskolával szemben).

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyított hatású, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvélemény, oedznál és megbűbésűknél, bedörzselésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárlások óvatosság legnyit és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Riehter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegokban K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszerárba kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Riehter gyógyszerára az „Arany országához”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Turócvármegyei raktár: Schönaich Viktor gyógyszerésznél Zlínóváralján — és Toperczer Sándor gyógyszerésznél Turócszentmártonban.

„AZ UJSÁG”

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő:
Gajári Ödön

Társszerkesztő:
Dr. Ágai Béla

Főmunkatársak:

Herczeg Ferenc Kenedi Géza Kóbor Tamás
Kozma Andor Mikszáth Kálmán

Előfizetési árak: 1 hónapra 2 kor. 40 fil., negyedévre 7 korona, félévre 14 kor., egész évre 28 korona. „AZ UJSÁG” a DIVAT SALON-nal együttesen előfizetve egynegyed évre 9 korona.

Cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest, Rákóczi-ut 54.

Vidéki előfizetők figyelmébe! Vidékről Budapestre érkező, itt tartózkodó vagy átutazó előfizetőinknek az Olvasóterem New-York-Palota, Erzsébet-körút 9. mentrendekkel, fürdők prospektusaival és egyáltalában minden tudnivalóval a legkészségesebben áll rendelkezésre.

☛ Az olvasóterem reggel 8 órától este 8 óráig van nyitva! ☛

Wix Miksa

fűszer- és csemegekereskedése

Turócszentmárton.

Fehér-Branka,
Whisky, cognac,
pezsgő, borok,
likőrök stb. stb.
nagy raktára.

Üvegezési vállalat!

Röbányai sör!

Porcellán és üvegezési!

NOXIN

A LEGJOBB
CIPŐ-
KRÉM

NOXIN

A szabadalm.
KULCSAL

Minden jobb üzletben kapható.
Hochsinger Testvérek Budapest.

Hirdetéseket

felvesz a kiadóhivatal.

HÉDA B.

fűszer- és csemegekereskedése

Turócszentmárton.

Herkules sör, legfinomabb aradi
borok, likőrök és rumok.
Mindenféle déli gyümölcsök.

KÖHÖGÉS.

A ki

egészségét szereti meg is óvja. 5245
hit. bizonylat tanuskodik arról, hogy

a KAISER-féle

mellkaramella 3 fenyővel kitűnő
hatású, orvosilag kipróbálva. Kö-
högés, rekedtség, katarus,
elnyálkásodás, gégeatarus,
hörög- és görcshurut esetén.
Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz
80 fillér. Kapható Burda János
özvegyénél Szucsányban.

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőz-
mosó gyárainak képviselője:

Reisz Lipótnál, Turócszentmárton.

Nagy választék női kalapokban.

Fontosság! Levegőtisztító! Saját érdekében hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA hirdetői irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 szep. Műveltség Könyvtára!

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.

Kérje határozottan:

Garvens-szivattyut

Garvens-művek. WIEN XXV.

Lovarekés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb
sósorszesz az

ERŐ SÓSORSZESZ

ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utánvét mellett a
KOSMOS vegyszert és koz-
metikai laboratórium.
GYŐR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek

BARTA-féle erdei gyümölcsbottlik,
iszak, szörpök, gomba-, has- és fűszek-
konzervek, aszmos borovicskák,
— legkisebb csomagban szállít —
eddigetebb fűszerek. Kiszállításával is 3

BÉLHURUT

(hasmenés), gombócgeres legjobb győze-
sere a BARTA-féle fekete áfonya-
gyógybor, kapható gyógyszerárú-
kán. 5 üvegei 8 k-ért bérmentve szállít
kiszállításával is 3

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Hoopcsomogy). — Kérjen árjegyzéket!

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 3-20 ber. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyárakban.
Postán küldi: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Malvin-ter.

PLATSCHEK VILMOS

ellamert legolcsóbb, legazollidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

RIVOLI

fényképezési és festészeti műtermében
BUDAPEST, VII., RÁKÓZI-ÚT 30.

készülnek csak elsőrendű művészet
kivitelben fényképnagyítások, aquarell-
és olajfestmények. Másolatok seljemma,
társonyra, fára, életélcsontra stb. Brass, fűgpegék, kő stb.,
apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett fényképek sír-
kövekre stb. Miről köldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

DIGESTOL GLÜCK

allegelőkeletesebb
emésztőpor

Doboz 2 kor.

Postán szállítja a „FERER GALAMB” gyógyyszertár
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Kapható minden gyógytárban s drogeriában.

FICHTENIN

Meglepő haladás!

a legelőkeletesebb, szabadalmilag védtet szer, mely mindenfajta fés-
get a lakásban ép egy, mint mindennemű heryag, vé-
de levettereti és egyéb kerti- és valódenyben kártékony állat-
kákat és azot pestét azonnal megöli.

Legmegelőkeletesebb védelő szer esnyog és darás ellen.
Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosítjuk
a feltétlen eredményt.

Vendékötelezők Magyarország részére:

DIAMANT és VADAS

Budapest, VII., Damjanich-ut. 36. — Telefon 21-51.

BOGDÁNY

szerencseje páratlan!

Vásároljunk osztály-
sorsjegyet csakis

BOGDÁNY S.

fővárosi sorsjegyiroda r.-l.-nál
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA

8 nap alatt biztosan hat.
— Tügyre K 1-20 —
Dr. KOVÁCS gyógytára
Budapest, Győr-utca 17.
„Tollent-utkok” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal

Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,
mely 5 percet alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógysszerárúban és drogeriában kapható.
Fővá- Rákóczi- Kiszpest, Rákóczi-
tar BERETVÁS TAMÁS gyógysszer- útca 2.
részleg
Ingeny postai szállítás 8 doboz rendeléssel.

PÁRIS SZÁLLODA

Szállodás: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.
100 szoba 3-20 K-ól felebb, kizárólag-
paj és vilányvilágiasan egytt. Fürdő,
elegans kávéháza, étterem. Vilamos vasúti-
megállóhely az egész pályaudvarok és
hálóik felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten? Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha! Naponta tano-estély!

Dr. KOVÁCS J.

hemopatiai rendelő-intézet
Időt betelődésükben e
szemédek száma
Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER

szőrmőruul előszörugak és az egész
világos el vannak tartódo.
Első és legnagyobb
molykár ellen védő részre-
tára.

Fényképezési gépek és az összes kellékek

kitünő minőségben
és olcsó áron

Moskóczi Ferenczné

könyvkereskedésében
Turócszentmártonban
kaphatók.